

KESKI-SUOMEN LIITTO

Keski-Suomen kuntien ilmastotietopaketti: Osa 3. Työkaluja kunnan ilmastotyöhön

5.7.2021

Suvi Bayr

Keski-Suomen kuntien ilmastotietopaketti

Tausta

- Tietopakettiin on koottu ilmastotyöhön ja KHK-päästöihin liittyvää tietoa Keski-Suomen kuntien päätöksenteon tueksi
- Tietopakettia päivitetään tarpeen mukaan, palautetta voi antaa: suvi.bayr@keskisuomi.fi
- Tietopaketti on luotu osana Keski-Suomen liiton vetämää, YM rahoittamaa Maalaisjärkielämää –hanketta

Sisältö

- Osa 1. Päästöt ja tavoitteet
- **Osa 2. Kunnan rooli, ilmastojohtaminen ja verkostot**
- Osa 3. Työkaluja kunnan ilmastotyöhön

Työkaluja ja muita apuja

Kunnille on tarjolla monenlaisia työkaluja, joista monet ovat maksuttomia. Tässä osassa esitellään lyhyesti seuraavat työkalut ja muut palvelut:

Työkalut

- Enni-energiansäästösovellus
- Päästölaskentatyökalu
- Päästöskenaariotyökalu

Palvelut

- Alueellinen energianeuvonta
- CDP-julkaisualusta
- Ekotukitoiminta
- Energia- ja materiaaliloikka
- KEINO
- Materiaalitori
- Puurakentamisen neuvontapalvelu
- Rakentamisen päästötietokanta
- Uusiutuvan energian kuntakatselmus

<https://www.hiilineutraalisuomi.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Hiilineutraaliwebinaari>

Enni energiansäästösovellus

- Sovellus energiansäästämiseen julkisissa rakennuksissa (esim. koulut, kirjastot, päiväkodit, museot)
- Erityisesti keskittyy rakennusten käyttäjien toimintatapoihin
- Vaasan yliopiston kehittämä palvelu
- Maksuton kunnille
- Menossa oleviin energiansäästöprojekteihin voi tutustua sovelluksen nettisivuilla
- <https://www.enni-sovellus.fi/fi/index.php#alku>

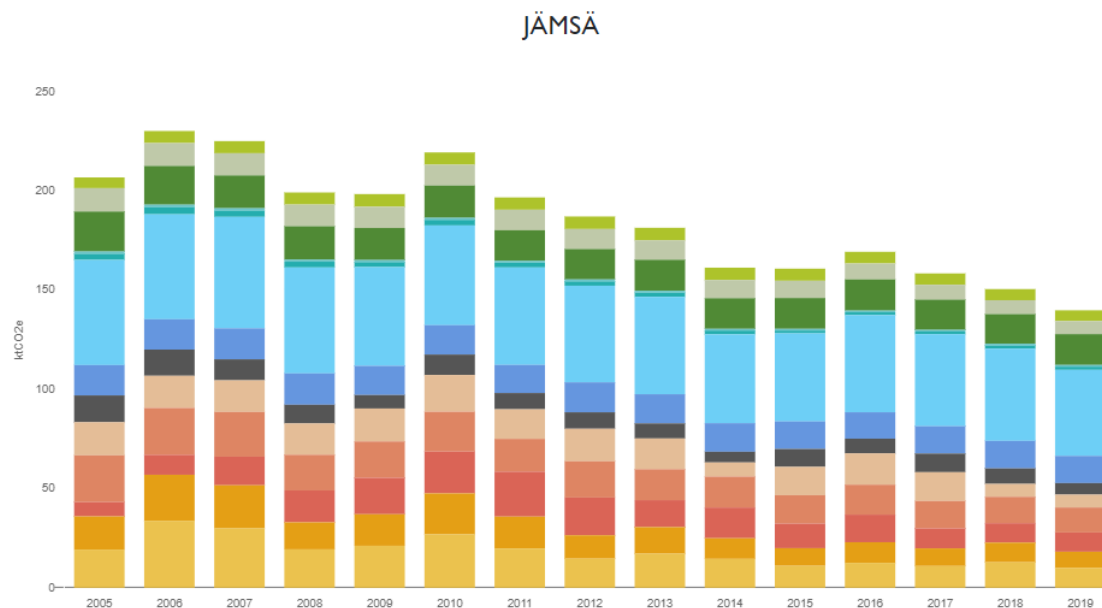

ENNi

Lähde: <https://www.enni-sovellus.fi/fi/index.php#alku>

Päästölaskentatyökalu

- SYKE tarjoaa kaikille kunnille kuntakohtaiset päästölaskentatiedot
- Maksuton
- Tällä hetkellä vuodet 2005-2019
- Kokonaispäästöt sekä erikseen päästökauppa- ja taakanjakosektorin päästöt sekä HINKU-laskenta
- <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

Lähde: <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>

LASKENTAMENETELMÄ

KAIKKI PÄÄSTÖT

Kaikki Suomen kasvihuonekaasuinventaarion päästöt lukuun ottamatta teollisuuden prosessipäästöjä, kotimaan lentoliikennettä, jäänmurtajia ja maankäyttösektoria. Hinku-laskennasta poiketen mukana ovat kaikki teollisuuden päästöt ja läpiajoliikenne. Ei sisällä päästökompensaatioita.

LASKENTAMENETELMÄ

PÄÄSTÖKAUPAN ALAISET PÄÄSTÖT

Kaikki sähkönkulutus sekä kaukolämmön ja teollisuuden päästökauppaan kuuluvien laitosten polttoaineiden käytön päästöt. Ei sisällä teollisuuden prosessipäästöjä, kotimaan lentoliikennettä, eikä päästökompensaatioita.

LASKENTAMENETELMÄ

TAAKANJAKOSEKTORIN KAIKKI PÄÄSTÖT

Suomen kasvihuonekaasuinventaarion mukaiset, taakanjakosektorille kuuluvat päästöt: liikenne, öljylämmitys, muu lämmitys, päästökaupan ulkopuoliset kaukolämpö- ja teollisuuslaitokset, työkoneet, maatalous, jätteiden käsittely ja F-kaasut. Ei sisällä päästökompensaatioita.

LASKENTAMENETELMÄ

HINKU-LASKENTA

Kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu oletuslaskentamalli. Ei sisällä päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä. Alueella tuotetusta tuulisähköstä lasketaan kunnalle päästökompensatio vuosittaisen sähkön päästökertoimen mukaisesti.

LASKENTAMENETELMÄ

HINKU-LASKENTA ILMAN KOMPENSAATIOITA

Kuntien tavoitteiden seurantaan tarkoitettu oletuslaskentamalli ilman päästökompensaatioita. Ei sisällä päästökauppaan kuuluvien teollisuuslaitosten polttoaineiden käyttöä, teollisuuden sähkönkulutusta, teollisuuden jätteiden käsittelyn päästöjä eikä kuorma-, paketti- ja linja-autojen läpiajoliikennettä.

Päästöskenaariotyökalu

- SYKEN ilmainen työkalu oman kunnan päästövähennyspolkujen laskemiseen
- Tarjoaa perusskenaarion lisätoimien arvioimisen pohjaksi
- Skenaariotyökalulla voit arvioida millaisia muutoksia päästöjen vähentäminen ja päästövähennystavoitteisiin pääseminen edellyttää
- Työkalussa tarkastellaan ALas-laskentajärjestelmän Hinku-laskentasääntöjen mukaisia päästöjä, jotka sisältävät suoraan tai välillisesti kunnan vaikutuspiirissä olevia päästöjä
- <https://skenaario.hiilineutraalisuomi.fi/>

5.7.2021

HANKASALMI 2007 - 2030	perusskenaario -40.8%	Vähennettävät päästöt (kuilu) 26.7 kt CO ₂ e
 Aloitus		
 Rakennusten energiankulutus		-70.4%
 Tieliikenne		-45.7%
 Muut sektorit		-21.4%
 Sähkön päästökerroin		
 Päästöhyvitykset		0.0 kt CO ₂ e
 Skenaarion yhteenveto		

Lähde: <https://skenaario.hiilineutraalisuomi.fi/>

Alueellinen energianeuvonta

- Mitä: Puolueetonta neuvontaa energiatehokkuuteen ja uusiutuvaan energiaan liittyvissä asioissa
- Kenelle: Kuluttajat, kunnat ja yritykset
- Toteuttaja Keski-Suomessa: Benet Solutions Oy
- Maksut: ilmainen
- Rahoittaja: Energiavirasto

Haluatko lisätietoa seuraavista asioista

- lämpöpumput
- energian säästäminen
- veden kulutus
- energiatehokas rakentaminen
- aurinkosähkö
- aurinkolämpö
- lämmitystavan valinta omaan kiinteistöön
- energian päästöt
- joku muu energian tuotantoon, säästämiseen tai kulutukseen liittyvä asia?

Lähde: <https://www.benet.fi/fi>

CDP julkaisualusta ympäristövaikutusten seurantaan

- Ylläpitäjä: CDP on voittoa tavoittelematon järjestö
- Mitataan, raportoidaan ja hallitaan omia ympäristövaikutuksia
- Vertailu muihin kuntiin ja kaupunkeihin, vuonna 2020 mukana 812 kaupunkia 85 maasta
- Maksut: ilmainen
- Raportointi kerran vuodessa mahdollistaa kehityksen seuraamisen
- Raportoinnin laajuus on valinnainen

Lähde: <https://www.cdp.net/en/cities>

Ekotukitoiminta

- Koordinaattori: Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut
- Maksut: Ilmainen
- Mihin sitoudutaan: Ympäristövastuullisuuden edistämiseen ja nimeämään ja kouluttamaan ekotukihenkilöitä
- Ekotukihenkilö: edistää ympäristövastuullista toimintakulttuuria omassa työyhteisössään opastamalla ja tukemalla työtovereitaan ympäristötyössä
- Ekotuki työpaikalla: toimintamalli ympäristöasioiden huomioimiseksi työpaikoilla, työyhteisöissä nimetyt ja koulutetut ekotukihenkilöt oman työnsä ohella edistävät ympäristön kannalta kestäviä toimintatapoja ja lisäävät ympäristötietoisuutta

Lähde: <https://www.ekotuki.fi/>

Ekotukitoiminnan askeleet:

1. **Organisaatiomme** sitoutuu ympäristövastuullisuuden edistämiseen.
2. **Nimeämme** ja koulutamme työyhteisöihimme ekotukihenkilöitä.
3. **Tuemme** ekotukihenkilöitä ja heidän työtään.
4. **Selvitämme** ympäristöasioiden tilan ja tunnistamme omat vaikutusmahdollisuutemme.
5. **Säästämme** energiaa ja vettä.
6. **Vähennämme** jätteen määrää, kierrätämme ja lajittelemme.
7. **Huomioimme** ympäristönäkökohdat hankinnoissa.
8. **Edistämme** kestävästä liikkumisesta.
9. **Otamme** ekotukitoiminnan huomioon suunnittelussa, toiminnassa ja arvioinnissa.
10. **Varmistamme** ekotukitoiminnan jatkuvuuden.

Energia- ja materiaaliloikka

- SYKEN ylläpitämä hyvien esimerkkien jakamisen alusta
- Maksuton
- <https://www.energialoikka.fi/>

Energialoikka (252)

Energiantuotanto (93) Rakennuksen energiankäyttö (159) Katu- ja ulkovalaistus (7) Liikenne ja liikkuminen (40) Energiatehokkuutta lisäävä tuote tai palvelu (11)
Energiatehokkuuteen kannustava kampanja (20)

Taajuusmuuttajat ilmanvaihtokoneisiin Akaan monitoimihallissa

Tekojään lauhdelämpö hyödyksi Porin Karjuhallissa

Uniori tavoittaa vuosittain viisi ikäluokkaa kiertotalouden pariin

Energiatehokkaan uimahallin hankinta - Case Askerin kunta, Norja

Kaupungin yhteiskäyttöautojen ajoneuvopalvelun hankinta - Case Lappeenranta

Greenreality Network on voimaa

Lähde: <https://www.energialoikka.fi/>

KEINO

- Kestävien ja innovatiivisten julkisten hankintojen verkostomainen osaamiskeskus KEINO <https://www.hankintakeino.fi/fi>
- Kuntien kestävien julkisten hankintojen tuki
- Rahoittaja TEM
- Keski-Suomessa apuna muutosagentti Nina Kautto <https://www.hankintakeino.fi/fi/yhteystiedot/nina-kaari>
- KEINO-osaamiskeskuksen maksuton verkkokurssi kestäviin ja innovatiivisiin julkisiin hankintoihin <https://www.eoppiva.fi/koulutukset/julkisilla-hankinnoilla-kestava-tulevaisuus/>

Materiaalitori

Jätteen haltija, etsi jätehuoltopalvelua Materiaalitorilta!

Vuoden 2021 alusta Materiaalitorin käyttövelvoite koskee myös hankintayksiköitä.

Kunnilla on velvollisuus järjestää asumisessa syntyvän jätteen sekä kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuolto. Yritykset ja muut organisaatiot käyttävät markkinaehtoisia jätehuoltopalveluita.

Yksityisen palvelutarjonnan puute on edellytys kunnan toissijaiselle jätehuoltopalvelun käytölle. Sen selvittämiseksi jätteen haltijan on tehtävä ilmoitus tarvitsemastaan jätehuoltopalvelusta Materiaalitoriin. Toissijaista palvelua voi pyytää kunnan jätelaitokselta Materiaalitorin kautta, jos kohtuullista markkinaehtoista palvelua ei löydy 14 vuorokauden kuluessa ilmoituksen jättämisestä.

[Kirjautu](#) Materiaalitoriin tehdäkseen ilmoituksen tarvitsemastasi jätehuoltopalvelusta.

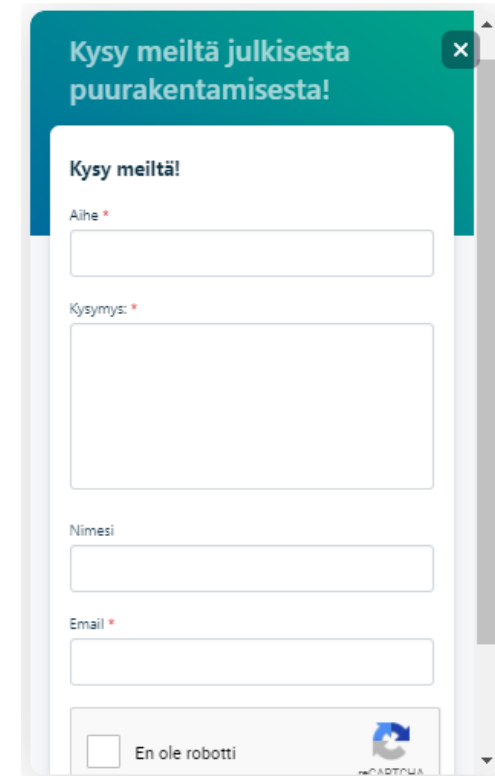
Materiaalitorin käyttövelvoitetta ei ole, kun hankittavan kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun tarve on alle 2000 euroa vuodessa, tai kun jätehuoltopalvelua tarvitaan nopeasti ennalta arvaamattoman kiireen vuoksi.

Hankintayksiköt voivat tehdä toissijaisen palvelun pyynnön joko Materiaalitorilla julkaistun ilmoituksen (alle 60 000 € hankinnat) tai hankintalain mukaisesti Hilma ilmoituskanavalla ([hankintailmoitukset.fi](https://www.hankintailmoitukset.fi)) julkaistun ja sulkeutuneen ilmoituksen tiedoilla suoraan ilman erillistä Materiaalitorilla julkaistua ilmoitusta.

Lähde: <https://www.materiaalitori.fi/>

Puurakentamisen neuvontapalvelu

- Toteuttaja: Motiva
- Maksut: ilmainen
- Rahoittaja: YM Puurakentamisen ohjelma
- Miten toimii: Kysymykset voi lähettää viestillä nettisivujen kautta, sähköpostilla tai etukäteen sovitusti puhelintapaamisessa
- https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/puurakentaminen

Kysy meiltä julkisesta puurakentamisesta!

Kysy meiltä!

Aihe *

Kysymys *

Nimesi

Email *

En ole robotti

Lähde: https://www.motiva.fi/julkinen_sektori/puurakentaminen

Rakentamisen päästötietokanta

- SYKEN ilmainen tietopalvelu rakennusten elinkaaren aikaisten ilmastopäästöjen laskemista varten
- <https://co2data.fi/>

TUOTTEET

Lämmön- ja vedeneristys

Rakennuslevyt

Betonituotteet

Teräs- ja metallituotteet

Puutuotteet

Mineraali- ja lasituotteet

Lattiapäällysteet ja pintamateriaalit

Talotekniset tuotteet

Täydentävät rakennustuotteet

Pohja- ja piharakentamisen tuotteet

Lähde: <https://co2data.fi/>

PALVELUT JA PROSESSIT

Energiapalvelut

Kuljetuspalvelut

Rakentaminen

Purkaminen ja purkutuotteiden käsittely

JÄRJESTELMÄT

Talotekniikka

Käyttöiät

Uusiutuvan energian kuntakatselmus

- Kartoittaa uusiutuvan energian kannattavat lisäämismahdollisuudet ja mahdollistaa tulevaisuuden toimenpiteiden suunnittelun
- Voi toteuttaa yhden tai usean kunnan, seutu- tai maakunnan kattavana
- Toteuttaja: Motivan kouluttamien katselmoijien yhteystiedot löytyvät Motivan sivuilta
- Tuki: Motivan mallin mukaisiin katselmuksiin Business Finlandin myöntämää valtion energiatukea

Lähde:

https://www.motiva.fi/ratkaisut/energiakatselmustoiminta/tem_n_tukemat_energiakatselmukset/uusiutuvan_energian_kuntakatselmus

